

TRADUCTORS I INTÈRPRETS SAUJI. UNA ASSOCIACIÓ PER A TOTS ELS PÚBLICS

ANTONI LLORENTE FERRERES
Universitat Jaume I
antoni.ferreres@alumail.uji.es

En aquests moments, la Universitat Jaume I és testimoni del naixement d'una associació de traductors i intèrprets. En una comunitat on l'associacionisme és tan rar i on gran part de les associacions tenen una activitat molt escassa o nul·la, això suposa un esdeveniment. La importància rau no tan sols en el naixement, és clar, sinó en veure, any rere any, si aquesta associació pot assolir una consolidació cobejada per molts professionals i acadèmics que reclamen la professionalització del camp de la traducció i la interpretació, sovint des dels vessants especialitzats.

1. Els començaments

La idea de crear una associació de traductors i intèrprets formada (principalment però sense intencions excloents) per estudiants, antics estudiants, professors i antics professors de la llicenciatura d'interpretació i traducció de la Universitat Jaume I va sorgir en un primer moment dintre mateix del departament de Traducció i Comunicació de la UJI. Tot i ser un projecte que havia estat en la ment de moltes persones des que la primera promoció de llicenciats va deixar les aules l'any 1998, no s'havien donat les circumstàncies perquè aquesta empresa agafara una embranzida pròpia i anara endavant, i sempre s'havia deixat com una de les moltes tasques pendents que es planteja en tot departament amb intenció d'innovar i d'aconseguir una millora constant.

Això no obstant, al si del Departament es varen desenvolupar altres tasques que anaven reforçant la idea de la necessitat d'una associació. Una d'aquestes tasques va ser una sèrie d'enquestes que en un primer moment es varen realitzar als antics estudiants de la titulació per veure quina era la seua situació laboral actual, quin era el grau de satisfacció que tenien amb els estudis que havien rebut, etc. D'altra banda, es van començar recerques que pretenien analitzar l'entorn social del traductor i les seues possibilitats de millora. Amb aquestes i altres iniciatives, es va poder comprovar la importància constant i continuada que tenia en la professió de traductor i intèrpret l'establiment de contactes amb altres professionals del sector tant en un primer moment, per poder introduir-se al camp laboral, com després amb el desenvolupament de la tasca professional.

Així doncs, una volta refermada aquesta necessitat d'associacionisme, el que es requeria era una situació que propiciara una gran difusió de la idea per poder aconseguir l'impuls inicial més gran possible. Una dificultat amb què es van trobar iniciatives semblants és que els llicenciats en traducció i interpretació acostumen a desenvolupar la seua activitat professional en indrets i àrees molt diverses i molt poc centralitzades i que de vegades requereixen gran mobilitat (són molts els companys que, sortosament, troben feina en institucions internacionals o en empreses estrangeres). D'altra banda, les adreces recollides per la Secretaria del Departament (amb Isabel Vicent i Ernest Alonso al capdavant) anaven caducant a mesura que els llicenciats abandonaven els antics pisos d'estudiant i s'instal·laven a nous domicilis, no sempre els familiars, que també recollia la UJI.

Per tant, era difícil d'aconseguir contactar amb un nombre elevat d'antics estudiants, i que aquests pogueren fer-se càrrec de totes les gestions que

requereix una associació. No obstant això, a la fi es va veure que una ocasió excel·lent per donar-hi aquest impuls era l'acte de celebració del X Aniversari de la Titulació de Traducció i Interpretació a la Universitat Jaume I. Aquest acte va ser efectivament una plataforma perquè la proposta poguera arribar als estudiants i antics estudiants, professors i antics professors que hi acudiren per trobar-se en un ambient acadèmic però també emotiu, atès que una part important de les Jornades es va dedicar a donar la paraula als llicenciats perquè explicaren i compartiren les seues experiències laborals, les oportunitats que se'ls havien plantejat, l'actualitat del mercat i l'ambient social en què viuen els professionals. La idea, presentada per Nuria Artola Hierro, la coordinadora tècnica de SAUJI (Societat d'Amics de la Universitat Jaume I), va ser molt ben acollida i de seguida es va veure com una oportunitat de crear un nexa entre tots els assistents, tot i que en un primer moment podia arribar a semblar que havien acudit amb interessos molt diversos.

2. La posada en marxa

Malgrat la bona acollida, la creació va quedar un tant paralitzada. Potser perquè com que es tractava d'una cosa nova per a tothom no se sabia ben bé per on començar o potser perquè la feina i la rutina diària va engolir tothom una vegada van concloure les celebracions. Amb tot, aquesta situació no va durar gaire temps, i en qüestió d'un mes la cosa va començar a posar-se en marxa. Amb converses amb una professora del Departament, Esther Monzó, vam poder establir el primer contacte seriós amb els responsables de SAUJI, que ens van tramitar la documentació i la normativa necessàries. Amb això vam començar a pensar si la forma que ens proposava adherir-nos a SAUJI (o, potser, *nàixer* des de SAUJI) era la que més ens convenia com a comunitat.

Com que en un primer moment no es podia saber amb exactitud quin seria el suport que finalment rebria l'associació (amb quants membres comptaríem, quin suport podríem rebre d'institucions, quantes persones s'involucrarien en la gestió, etc.), vam considerar que, com a primer pas, una associació amb entitat jurídica pròpia i independent d'altres estructures ja creades podia tenir poc atractiu per als (futurs) professionals i, per tant, vam avaluar que el risc no era assumible. En part, aquesta decisió va ser condicionada per la voluntat de demanar a l'Administració, a llarg termini, un col·legi professional de traductors i intèrprets. Una empresa d'aquesta magnitud, que ha fracassat ja en altres contextos i en altres moments, requereix un suport jurídic i, com a servei professional, aquest suport requereix una forta inversió.

Comptat i debatut, vam avaluar que, per aconseguir el finançament i que la despesa es repartira equitativament entre la comunitat, ens calia esperar per tenir un nombre representatiu de socis que pogueren fer front a la inversió de temps i diners. Ben possiblement, aquest no és el perfil dels socis més factibles als quals pot arribar una persona a punt de llicenciar-se, que és el meu cas, això és, els companys de promoció i algunes promocions següents. De tota manera, si a aquests companys els mancaven recursos econòmics, el que tenien en abundància eren idees i il·lusió. Per tant, tot i que des d'un primer moment no es va posar en dubte que la quantitat de gent interessada a formar part de la sociació és elevada, vam preferir esperar un cert període, i com a primer pas, impulsar la creació de l'associació dintre d'una organització més gran ja existent a la universitat, com és SAUJI. Com a organitzadors, aquesta estructura ens permetia reduir gran quantitat de feina i comptar amb uns recursos inicials, com ara una xarxa informàtica (una plataforma intranet) i algunes infraestructures per tal de coordinar el treball i de dur endavant una sèrie d'activitats regulars que considerem molt importants per mantenir el contacte dels socis.

3. Els avantatges

D'altra banda, com a membres de SAUJI tots els socis de la Secció de Traducció i Interpretació gaudeixen d'una sèrie d'avantatges de diferents tipus. Entre aquests avantatges podem trobar l'ús de moltes instal·lacions universitàries com ara la biblioteca o els serveis esportius, i d'altres com el manteniment del correu electrònic institucional, l'enviament del periòdic de la universitat al domicili o descomptes en activitats socioculturals (entrades de cinema, o la inscripció a seminaris, cursos i jornades organitzats per la Universitat). Així doncs, es va considerar que la combinació d'aquestes dues vessants d'avantatges feia encara més atractiu el fet de participar en l'associació i que això comportaria que la percepció de l'únic entrebanc a la participació que ens preocupava, haver de satisfer una quota anual, es positivara atesa la possibilitat de rentabilitzar la petita inversió econòmica. Tot i que la quantitat és molt reduïda (30 euros anuals amb possibilitats de descomptes), sempre és un fet que es percep molt negativament ja que provoca desconfiança i manca d'interès en alguns casos.

Una vegada presa la decisió de crear l'associació dintre del que podríem considerar una associació o institució mare, l'única cosa que ens calia per posar-la en funcionament era reunir un mínim de 20 membres registrats o que volgueren començar a formar part de SAUJI per tal de fer una petició conjunta de creació d'un espai propi anomenat *secció*. Un nou esperó per a les gestions en aquest moment és que la de traducció i interpretació serà la primera secció que es crearà dins de SAUJI.

4. Les condicions

Com a contrapartida a la infraestructura que proporciona la Universitat, una secció ha de fer-se càrrec d'una sèrie d'obligacions. En concret, hem d'organitzar com a mínim una activitat d'interès comú per a tots els membres de la secció una vegada per any. Aquesta obligació estem convençuts que podrem complir-la sense molts esforços, atès que la nostra voluntat és precisament posar en contacte tots els traductors i intèrprets i intercanviar experiències i informació. A més a més, el Departament de Traducció i Comunicació de la nostra Universitat sempre ha estat molt actiu i ha organitzat cada curs diverses activitats de formació no reglada per satisfer els interessos de formació dels estudiants. En aquest sentit val a dir que ja hem establert els primers contactes perquè les activitats puguin organitzar-se conjuntament. D'altra banda, la secció ha de presentar una espècie d'informes de les activitats que du a terme, però considerem que l'elaboració d'aquests informes es pot sistematitzar en gran mesura i, per tant, amb un petit treball inicial podrem reduir el temps que hi hàgem de dedicar. Comptat i debatut, els requisits són fàcilment assumibles i esperem que la gestió serà una feina constant però alleugerida per la col·laboració de distints estaments de la universitat.

Com ja hem esmentat, un dels elements que considerem vitals per a poder dur a terme les activitats que ens hem proposat és posseir un espai a través del qual poder comunicar-nos de manera fàcil, sistemàtica, eficaç, ràpida i fiable. Ha estat una de les nostres reivindicacions cap a SAUJI i, afortunadament, ja ens han assegurat que ens el poden proporcionar. Esperem aprofitar aquest espai de moltes maneres. D'una banda, en un primer moment, pretenem utilitzar-lo per donar una major difusió a l'associació i fer que arribi al major nombre de gent possible. De forma simultània a aquesta activitat publicitària, volem obtenir informació i idees dels membres que formen i formaran l'associació. Considerem essencial poder millorar i avançar amb l'ajut i amb la col·laboració de tots els membres, ja que així es veurà reforçat el sentiment de grup, de treball conjunt i per tant augmentarà també la responsabilitat de cadascú envers l'associació. Des de l'organització es té molt clar que no és el mateix formar part d'una associació a la qual sols es pot accedir de manera passiva que formar part d'una associació que requereix l'esforç, el compromís i la voluntat de cadascun dels seus membres.

Així doncs, també considerem interessant que a l'associació hi tinguem representació dos grans grups, dinàmics i en cap cas excloents d'altres perfils (que poden no haver tingut mai cap relació prèvia amb la Universitat Jaume I). D'una banda, els que ja han acabat els seus estudis però encara no han iniciat la seua vida laboral i, de l'altra, aquells que ja es troben a dintre del mercat laboral i tenen recursos i experiència per orientar i facilitar l'accés al mercat dels primers. De moment, aquells que han mostrat un major interès per l'associació han estat sobretot els alumnes actuals de la titulació, a qui els agradaria saber més sobre aspectes que no tenen clars del seu futur professional, oportunitats de feina, formació continuada, etc. No obstant això, considerem que els estudiants que ja es troben dintre del mercat laboral també poden obtenir molts beneficis d'aquesta oportunitat de comunicació, atés que sempre hi ha oportunitats per aconsellar els companys, per demanar consell, per canviar de situació laboral, etc.

A més, pel que fa a l'organització aquest espai ens permetrà de saber quines són les activitats que els membres troben més interessants de l'associació, que és allò que consideren que s'hauria de fer per ells, etc. i per tant, allò en què cal continuar treballant.

En un darrer terme pensem que fins i tot el Departament de Traducció i Comunicació es pot veure beneficiat d'aquesta associació i de la comunicació i activitats que es produïsquen entre els seus membres atés que en aquesta comunicació quedarà en evidència quins són els punts forts de l'ensenyament rebut a la Universitat, els punts febles, allò que caldria millorar, o allò que no està del tot adaptat al que després esdevenen necessitats. Per tant, considerem que si l'estructura del departament té la voluntat necessària també en pot treure certs beneficis per tal de millorar la seua qualitat d'ensenyament.

El propòsit final d'aquesta secció seria arribar a ser algun dia una entitat amb caràcter jurídic propi que puga oferir un major nombre de serveis als seus membres: principalment, el d'entitat activa en la reclamació del reconeixement institucional dels professionals de la traducció i la interpretació i en la possible i desitjada creació d'un col·legi professional que ens represente i regule la nostra situació socioprofessional. Un d'aquests serveis seria, per exemple, oferir assessorament jurídic per reclamar drets individuals en la feina diària dels professionals, com ara els impagaments o els tràmits burocràtics de certa complexitat.

5. Conclusió

Un dels fets més constatats per tots els estudiants i antics estudiants de traducció i interpretació és la necessitat d'associacionisme. Atés que d'una banda la professió no gaudeix del reconeixement institucional necessari, i que fins al moment no hi ha cap col·legi professional que defense els interessos de les persones que es dediquen a aquesta activitat, hi ha moltes deficiències en el reconeixement professional, en l'establiment d'uns marcs laborals concrets i en fixar una estructura de col·laboració i ajuda a la qual recórrer en cas de necessitat.

També una certa sensació d'aïllament és molt notòria dintre el món professional, ja que la professió de la traducció i la interpretació, requereix d'una mobilitat considerable. Hi ha un gran nombre de gent que treballen per compte propi com a autònoms i que es mouen constantment depenent dels interessos personals, laborals, etc., als quals els resulta molt interessant la idea de tenir un nexa d'unió amb més companys i una organització on poder acudir.

Per tot això, considerem que ens trobem en un context ideal per a impulsar, crear i portar endavant aquesta modesta organització que naixerà aviat i que esperem que ens aporte molts beneficis a tots els integrants.